

CENTENARI DEL NAIXEMENT D'UN CAPDAVANter DE LA REUMATOLOGIA, EL DOCTOR PERE BARCELÓ I TORRENT (1910-1984)

*FUENTES SAGAZ, Manuel de
GONZÁLEZ CASANOVA, Juan Carlos*

RESUM: Estudi de l'obra de Pere Barceló i Torrent (1910-1984), capdavanter de l'organització de l'especialitat de Reumatologia a Catalunya. Naixement a Palafrugell. Treball a la Clínica Mèdica A amb el prof. Agustí Pedro i Pons. Fou cap del Centre de Lluita contra les malalties reumàtiques. President de la Lliga Internacional contra el Reumatisme, 1969. Obra a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i a la Societat Espanyola de reumatologia. Participació en el ILAR'77 (Atlanta). Obra escrita. últims anys.

Paraules clau: Pere Barceló i Torrent. Reumatologia a Catalunya. Centre de Lluita contra les Malalties Reumàtiques de Barcelona.

RESUMEN: Estudio de la obra de Pere Barceló i Torrent (1910-1984), pionero de la organización de la especialidad de Reumatología en Catalunya. Nacimiento en Palafrugell. Trabajo en la Clínica Mèdica A con el prof. Agustín Pedro i Pons. Jefe del Centro de Lucha contra las enfermedades reumáticas. Presidente de la Liga Internacional contra el Reumatismo, 1969. Obra en la Acadèmia de Ciencias Médicas y en la Sociedad Española de Reumatología. Participación en el ILAR'77 (Atlanta). Obra escrita. Últimos años.

Palabras clave: Pere Barceló i Torrent. Reumatología en Catalunya. Centro de Lucha contra las Enfermedades Reumáticas de Barcelona.

*

Creiem que es de justícia fer memòria de la vida i obra de un capdavanter de la reumatologia a Catalunya i a Espanya, el doctor Pere Barceló i Torrent en el centenari del seu naixement. La seva activitat docent, assistencial i d'investigació va ser molt extensa, pròpia de un catedràtic d'Universitat. Va saber trobar el camí per divulgar i promoure els estudis reumatològics, mitjançant l'*Escola de Reumatologia de Barcelona* i de la *Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares*.

Va néixer a Palafrugell (Girona) el 15 de gener de 1910. El seu pare, Josep Barceló i Matas (1875-1964), era mestre. La seva mare, Carme Torrent, va morir a causa de la grip el 1918, i la seva germana Pietat el 1919. Al 1920 el seu pare es tornà a casar amb Adela Trayter i Colls (1874-1968), natural de Figueres, que també era una gran mestra i pedagoga. De petit Pere Barceló ja va mostrar un bon equilibri mental destinant el temps precís i exacte per jugar i anar a estudiar a la mateixa hora tots els dies. Va ser premi extraordinari de batxillerat, fet que el va posar en contacte amb la que també era premi extraordinari de batxillerat, Elena García del Valle, natural de Soria, qui posteriorment fora la seva esposa.

Al 1933 finalitzà els estudis de Medicina, amb premi extraordinari de Llicenciatura.¹ Aquest mateix any va ser becari a la Universitat Internacional de Santander. Posteriorment, molt possiblement a instàncies del professor Pedro-Pons, va anar a Viena, on va ser alumne de destacats especialistes en reumatologia, especialitat que havia nascut a principis del segle XX, sent el seu impulsor el doctor holandès Jan Van Breemen.

A la tornada el 1934, en el mes d'octubre, va pronunciar dues conferències a la Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya, *El verí d'abella en el tractament de les àlgies*, estudi realitzat conjuntament amb el doctor J. Pamies i Xercavins,² i *Cirrosi de Cruvelhier-Baumgarten*, estudi en col·laboració amb el doctor J. Surós i Forn.³

VEDAT PER SER CATEDRÀTIC

El doctor Barceló Torrent tenia l'idea de arribar a ser catedràtic de Medicina. Aquesta lícita aspiració li estava vedada en la postguerra per el fet de tenir antecedents familiars que el règim franquista va considerar perillosos per ser catalanistes. El seu pare i la seva segona mare eren mestres i defensors de la llengua catalana. S'havien destacat per la defensa d'un ensenyament de qualitat i per la riquesa del català en els seus escrits. Un cop recuperada la democràcia a Espanya, van posar el nom de Josep Barceló i Matas a un Institut de Ensenyament a Palafrugell (Girona) i un carrer, porta el nom de Adela Trayter i Colls, a la Bisbal de l'Empordà (Girona).

El doctor Barceló i Torrent professor a la Clínica Mèdica A i a la Clínica Plató

Des de que acabà els seus estudis de Medicina, el doctor Barceló va treballar als dispensaris de la Clínica Mèdica A, dirigits per el professor Pedro-Pons i en ells és on va néixer la reumatologia a Catalunya i molt possiblement a Espanya. I el 1943, el doctor Barceló pertany al Cos Facultatiu del Institut Policlínic Plató sent el responsable del Servei de Malalties Reumàtiques i Osteo-Articulars Mèdiques.⁴

Centenari del naixement d'un capdaver de la reumatologia, el doctor Pere Barceló i Torrent (1910-1984)

En el marc de la càtedra del professor Pedro-Pons, en el curs 1944-1945 es van iniciar uns cursos dedicats a temes monogràfics creats amb la missió d'ampliar i facilitar els coneixements teòric-pràctics sobre els progressos de les principals branques de la Clínica Mèdica. Aquest primer curs es va dedicar a **Reumatología y enfermedades del aparato locomotor**.⁵ El doctor Barceló fou l'autor de tres lliçons del curs: *Tratamiento de la poliartritis crónica progresiva*, *Etiopatogenia del dolor lumbosacro* i *Patología de las pequeñas articulaciones vertebrales*.

Al 1953 es van inaugurar unes noves instal·lacions de Recuperació Funcional aplicades al Servei de Reumatologia dirigit per el doctor Barceló i Torrent. Estaven orientades a malalts del aparell locomotor. Entre les instal·lacions destacaven el "tanc de Hubbad" i la piscina termal en la que els malalts reumàtics adquirien millor mobilitat, tot junt a un gimnàs.⁶ Barceló tenia una idea molt clara, la de que la finalitat de la Reumatologia era el tractament, prevenció i estudi de les alteracions funcionals de l'aparell locomotor, i que la seva patologia no sempre tenia una solució quirúrgica, que s'havia d'evitar arribar-hi. El futur li ha donat la raó.

En el marc de la Clínica Mèdica A, al dispensari de Reumatologia dirigit pel doctor Barceló es van organitzar diferents cursos sobre malalties reumàtiques als que van assistir diverses personalitats internacionals de la especialitat com el professor G. Edstrom, de la Universitat de Lund (Suècia), el professor Fl. Coste, de la Facultat de Medicina de París, W. S. C. Copeman, expresident de la Lliga Europea contra el reumatisme, els professors C. Jiménez Díaz i G. Marañón de Madrid, entre altres.⁷

LA REUMATOLOGIA A L'ACADÈMIA DE CIÈNCIES MÈDIQUES

El dia 12 de gener de 1948 hi va haver una reunió per la constitució de la Secció de Reumatologia de l'Acadèmia. Es va nomenar President, al doctor Pedro-Pons, vice-president, Cirera Voltà, secretari, P. Barceló i Torrent; secretari d'actes, Rotés i Querol; vocals, els doctors Bastos i Ansart, Gíbert i Queraltó, Gironès, Gubern i Salisachs, Martínez i García, Piulachs, Sánchez-Lucas, Soriano, J. M. Vilardell i Vilaseca i Sabater. La sessió inaugural es va fer el dia 9 de febrer, amb la presentació de les comunicacions següents: *Artrosis de las rodillas en la menopausia de la mujer obesa*, del doctor Cirera Voltà, i *Consideraciones sobre la personalidad clínica del psoriasis artropático*, pels doctors P. Barceló i Torrent, J. Piñol i Aguadé i J. Rotés i Querol.

El 27 de maig de 1943, el doctor Barceló havia organitzat la primera lliçó del curset sobre Malalties Reumàtiques, en el sí de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques juntament amb el doctor Cirera Voltà, sobre *El dolor de hombro, anatomofisiología regional. Fibrositis:*

Manuel de Fuentes Sagaz - Juan Carlos González Casanova

*formas clínicas. Periartritis escapulo-humeral. Bursitis, Etiopatogenia. Anatomía patológica. Sintomatología.*⁸ El 10 de juny del mateix any el doctor Barceló Torrent va donar la sisena i última lliçó del curset, *Tratamiento del dolor lumbo-sacro ilíaco.*⁹ A finals d'any va donar una conferència a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, juntament amb el radiòleg Josep Mª Vilaseca Sabater, *Espondilitis tífica.*¹⁰

La seva activitat docent i divulgadora va continuar i el 1944 va pronunciar diverses conferències a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, com *Estudio de las pequeñas articulaciones intervertebrales. Patología de las mismas,*¹¹ juntament amb el doctor Vilaseca. Aquest estudi, corregit i augmentat donaria lloc a un tractat de 404 pàgines.¹² També en el següent curset sobre Malalties Reumàtiques en el que va exposar *Tratamiento de los reumatismos. Tratamiento de las atroñas deformantes y de la espondilosis deformante.*¹³

Al 1945, el doctor Barceló Torrent va publicar una monografia, *Reumatismos vertebrales.* En la crítica el doctor Ramon Cirera Voltà qualificava a l' autor com persona dinàmica i infatigable investigador i divulgador de l'especialitat de Reumatologia. la monografia estava prologada pel professor Agustí Pedro-Pons i estava il·lustrada amb radiografies realitzades pel doctor J. Mª Vilaseca Sabater.¹⁴ El doctor Barceló també va trobar temps per traduir llibres. Al 1946 va traduir el del doctor Otto Steinbrocker, *Las Artritis en la práctica moderna.*¹⁵

Juntament amb el professor Pedro-Pons, el doctor Barceló va publicar un extens estudi *El síndrome de la degeneración aislada discal.*¹⁶ La intenció dels autors fou la de donar a conèixer una patologia freqüent en la pràctica diària i molt poc coneguda a la literatura espanyola del moment. També el 1946, amb pròleg del professor Gibert Queraltó, el doctor Barceló, juntament amb el doctor J. Mª Vilaseca van publicar *Patología de las pequeñas articulaciones intervertebrales.*¹⁷ A la crítica de l'obra, el doctor Manuel Bastos Ansart la qualificà d'excel·lent i va destacar que el tema era "terra incognita" per el metge general. Afirmava que l'obra solament es podria concebre com una exploració i exposada amb esperit de pioners, que posseïen els autors. Pel doctor Bastos, l'obra era perfecta.¹⁸

CENTRE DE LA LLUITA CONTRA LES MALALTIES REUMÀTIQUES

Va ser fundat a Barcelona pel doctor Barceló, quan es deia que la febre reumàtica "llepava les articulacions i mossega el cor". Amb data del 20 de abril de 1955, es van nomenar Caps de les Seccions de la Lluita contra la Epilèpsia, el Reumatisme i les Cardiopaties del Institut Provincial de Sanitat de Barcelona als doctors Antoni Subirana i Oller, Pere Barceló i Torrent i Joan Gibert i Queraltó, respectivament.¹⁹

Centenari del naixement d'un capdaverter de la reumatologia, el doctor Pere Barceló i Torrent (1910-1984)

Al port de Barcelona es va construir un edifici destinat a Sanitat Exterior i en ell es va ubicar el Centre de la Lluita contra les Malalties Reumàtiques i el Centre de la Lluita contra les Cardiopaties. Els doctors Pere Barceló i Torrent i Joan Gibert i Queraltó van guanyar les respectives oposicions com a Caps i van iniciar les activitats el 1960.

El doctor Barceló Torrent tenia molt clar que en el terreny de la patologia de l'aparell locomotor, el reumatòleg era el qui havia d'indicar o no el tractament quirúrgic. Assegurava que s'havia superat la por a la intervenció ortopèdica, però que en ocasions, el pacient estava mal orientat, que visitava al cirurgjà ortopèdic en una fase massa avançada de la malaltia.

El doctor Barceló fou un incansable investigador i, a nivell mundial, pioner en el tractament d'algunes malalties reumàtiques amb l'aplicació d'enzims. Va introduir l'ús de la alfaquimotripsina i de l'hepatocatalasa en la terapèutica d'algunes malalties reumàtiques. Al novembre de 1963 es va celebrar a l'Institut Policlínic un Symposium sobre els Corticoides. Va assistir el doctor Teófilo Hernando qui va parlar sobre la acció i efectes dels corticoides.²⁰ El doctor Barceló publicà *Consideraciones sobre los corticosteroides en terapéutica reumatológica*,²¹ i el 1966 publicà conceptes sobre l'origen de la artrosi a *Recientes conceptos etiopatogénicos del reumatismo articular degenerativo o artrosis*.²²

La gran obra escrita del doctor Pere Barceló i Torrent es troba en el tom III del tractat de Patologia i Clínica Mèdiques del professor Agustí Pedro-Pons, el II capítol dedicat a les Malalties del Aparell Locomotor. Es tracta d'un capítol, didàcticament sistematitzat, compendi dels coneixements del moment sobre el tema. En cada una de les diverses edicions fou un capítol corregit i incrementat fins a la quarta edició de 1970, que es la consultada.²³

El 1969, el doctor Barceló i Torrent, com a President de la Lliga Internacional Contra el Reumatisme, es lamentava de que a Espanya, l'ensenyament de la Reumatologia no tingués el desenvolupament oficial que mereixia. Assenyalà que en aquell moment hi havia tres grups de malalties, veritables plagues per la societat: les malalties mentals, les cardiovasculars i les reumàtiques.²⁴

El doctor Barceló donava molta importància al fet d'atendre adequadament els diversos aspectes mèdics, ortopèdics conservadors i ortopèdics quirúrgics. Quan es va crear el Centre Nacional de Lluita contra les Malalties Reumàtiques, va organitzar dos serveis, el mèdic reumatològic i el de Cirurgia Ortopèdica.²⁵ Des de final dels anys seixanta, el doctor Joaquim Poal-Manresa i Canyà fou el Cap de Cirurgia Ortopèdica.

Amb ocasió del Tercer Simposium Oficial i Internacional sobre Cirurgia de les malalties Reumàtiques, celebrat al 1974, al Centre Nacional de la Lluita Contra les Malalties

Reumàtiques, el doctor Alfred B. Swanson creador de varies pròtesis, després de visitar les instal·lacions del Centre Nacional, dirigit per el doctor Barceló i Torrent, afirmà que el nivell de coneixements i cirurgia ortopèdica a Barcelona era paral·lel al de la resta de països europeus.²⁶ El doctor Poal-Manresa, director del certamen, va fer unes declaracions en las que afirmà que el Centre Nacional era pioner a Espanya respecte a la col·laboració entre reumatòlegs i cirurgians ortopèdics.²⁷

REVISTA ESPAÑOLA DE REUMATISMO Y ENFERMEDADES OSTEOARTICULARES

Gràcies al doctor Pere Barceló i García hem pogut revisar part de la col·lecció de la revista, des del naixement fins al 1962. En aquests volums hem pogut seguir l'obra dels pioners en Reumatologia de tota Espanya i en especial l'obra ingent del doctor Barceló i Torrent, veritable alma mater de la revista, fundador, director i l'autor que més va publicar.

Al gener de 1945 el doctor Barceló va publicar el primer número de la revista, que posteriorment seria l'òrgan d'expressió de la *Sociedad Española de Reumatismo*. En la salutació s'afirmava la necessitat de l'existència d'un portaveu en lo referent a les malalties reumàtiques i que era una revista germana menor de Medicina Clínica. L'aportació del doctor Barceló als primers números superava el 40% dels escrits originals.

SOCIEDAD ESPAÑOLA DE REUMATOLOGÍA (SER)

Degut al augment de l'interès per les malalties reumàtiques es va veure la necessitat de crear una societat científica que pogués acollir i donar resposta a aquestes inquietuds científiques de tota Espanya. Hi van haver una sèrie de converses entre els representants de les principals escoles de Patologia Medica de Madrid i Barcelona. El Professor Jiménez Díaz va convocar una reunió a Madrid per els dies 31 de gener i 2 de febrer de 1948, a la que van assistir-hi els Professors Jiménez Díaz, Marañón i Bermejillo (de Madrid), i Gibert Queraltó (de Barcelona) i van estar representats els Professors Pedro-Pons, de Barcelona, i Rodríguez Fornos, de València; També van acudir els doctors E. López García, Puig Leal, Grinda i Duque Sampayo (de Madrid), Barceló, Cirera Voltà i Batalla (de Barcelona) i Navarro Sala (de València). Es va acordar la creació de la *Sociedad Española de Reumatismo*, fent seves les línies generals del projecte d'Estatuts que havia sigut prèviament redactat pel grup de Barcelona.²⁸

Un cop aprovats els estatuts i denominat Òrgan Oficial de la Sociedad la *Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares*, es va nomenar la primera Junta

Centenari del naixement d'un capdaverter de la reumatologia, el doctor Pere Barceló i Torrent (1910-1984)

Directiva:

<i>President:</i>	<i>Prof. D. Agustí Pedro-Pons (Barcelona)</i>
<i>Presidents d'Honor:</i>	<i>Prof. D. Carlos Jiménez Díaz (Madrid)</i> <i>Prof. D. Gregorio Marañón (Madrid)</i>
<i>Vice-president:</i>	<i>Prof. D. Manuel Bermejillo (Madrid)</i>
<i>Secretari:</i>	<i>Dr. Pere Barceló (Barcelona)</i>

La Sociedad Española de Reumatología (SER) va quedar constituïda el 5 de juny de 1948. Els veritables impulsors de la SER van ser Pere Barceló i Torrent, juntament amb el professor Agustí Pedro-Pons, i el professor Gregorio Marañón.²⁹ Al 1952, el Ministeri d'Educació, va reconèixer l'Especialitat de Reumatologia. La primera reunió que consta en el Llibre d'Actes de la Sociedad Española de Reumatología data del 14 de març de 1956, a la que van assistir-hi els doctors Pedro-Pons, Gregorio Marañón, Jiménez Díaz, Bermejillo, Civera i Voltà, Navarro S., Batalla Boixet, Barceló i Torrent i Jesús Grinda.

El primer President de la SER fou el doctor Pedro-Pons, de març a maig de 1956. En aquest anys es va iniciar, a Màlaga les *Primeras Jornadas Reumatológicas Españolas*. Es va renovar la Junta Directiva de la Sociedad Española de Reumatismo, que va ser:³⁰

<i>President:</i>	<i>Dr. P. Barceló</i>
<i>Vice-president:</i>	<i>Dr. J. San Román</i>
<i>Secretari:</i>	<i>J. Sans-Solà</i>
<i>Vice-secretari:</i>	<i>Dr. Jesús Grinda</i>
<i>Tresorer:</i>	<i>Dr. E. Batalla Boixet</i>

El doctor Pere Barceló i Torrent al 1960, durant el congrés de Bilbao, fou reelegit president de la SER, societat que va presidir des del 1956 a 1968, i fou el primer president efectiu de la Sociedad Española de Reumatología.³¹ El 1978, el *Consejo y Comisiones Nacionales de Especialidades Médicas* va establir el sistema MIR de docència. Les primeres places MIR de Reumatologia es van convocar el 1979.

II CONGRÉS EUROPEU DE REUMATOLOGÍA

Al 1951, el doctor Barceló, secretari de la Societat i del congrés, justificava la celebració d'aquest a Barcelona, pel fet de que en aquella època, era una de les ciutats europees que comptava amb un major nombre de Dispensaris de Reumatologia.³² Van assistir personalitats internacionals com el professor Philip S. Hench, Premi Nobel de Medicina 1950 compartit amb Edward Calvin Kendall i Tadeus Reichstein, que van obrir una nova era en el tractament dels malalts reumàtics amb la introducció la cortisona en el seu tractament.³³

Amb aquest motiu, el doctor Barceló publicà *Cortisona (compuesto E) y ACTH en el tratamiento de ciertas enfermedades reumáticas. Estado actual de la cuestión. Resultados de la experiencia personal*.³⁴ Barceló es mostrà molt il·lusionat amb la nova terapèutica, que milloraria i potenciaria al llarg de la seva vida. A la vegada es mostrava crític per uns efectes de la cortisona d'acció molt fugaç.

VIDA FAMILIAR

El doctor Barceló Torrent freqüentment deia que les esposes dels metges eren els éssers més sacrificats que existien, per les grans dosis de comprensió i paciència que havien de tenir davant la gran rival amorosa que era la Medicina. Estava casat amb Elena García del Valle i van tenir tres fills Elena, Maria i Pere. Durant molts anys la família Barceló-García va estiuar a Sa Tuna. La senyora Barceló patia cada dissabte per el doctor Barceló que retornava amb cotxe des de Barcelona i van decidir anar a Eivissa els estius. La senyora Barceló considerava més segur que el seu marit anés cada dissabte en avió que en cotxe. El doctor Pere Barceló no era una persona molt alta, una mica grassa, que no aparentava l'edat que tenia; cabell estirat i, a partir dels seixanta, una mica canós. Vestia molt pulcrament. La seva mirada darrera les ulleres era cordial, agradable. A més era un conegut "gourmet".³⁵

ILAR'77

El XIV Congrés of Rheumatology va tenir lloc a Atlanta al 1977 i el doctor Barceló i Torrent, juntament amb al seu fill, van participar activament. L'amistat de la família Barceló amb Salvador Dalí era intensa. El doctor Barceló li va demanar que fes un quadre al·legòric. Gràcies al doctor Pere Barceló i García coneixem la interpretació que Dalí va donar del quadre. En la part inferior dreta representa als pacients amb alguna afecció reumàtica. Per sobre d'ells està l'esperit curatiu que surt de la pipa del doctor Barceló. Aquest esperit cura els ossos i els malalts tornen a ballar i a practicar l'esquí aquàtic, esport que sorprenia a Salvador Dalí en aquells temps. Però el propi autor del quadre afirmava que lo més important per els americans era la seva firma, DALÍ. D'aquest quadre es van fer 150 litografies que es van repartir en el congrés.

HOMENATGES

Al llarg de la seva vida, el doctor Pere Barceló i Torrent va rebre una sèrie de reconeixements a la seva labor. Al 1956 fou nomenat Membre d'Honor de la Societat Portuguesa de

Centenari del naixement d'un capdaverter de la reumatologia, el doctor Pere Barceló i Torrent (1910-1984)

Reumatologia i del Centre Reumatològic. També fou distingit amb el títol de membre d'Honor de la Societat Cubana de Reumatologia.³⁶

Al 1964, el doctor Barceló, va rebre la Gran Cruz de la Orden Civil de Sanidad a la vegada que el doctor Juan Gibert i Queraltó i el doctor Cristóbal Pera Jiménez. En 1968 el doctor Barceló era notícia per haver sigut nomenat Membre d'Honor de la *Deutsche Gesellschaft für Rheumatologie* i elegit President de la Lliga Mundial contra el Reumatisme, i per la Gran Cruz del Orden del Mérito Civil.³⁷ A l'homenatge que diverses personalitats van donar al doctor Barceló amb motiu d'aquesta última condecoració, es va ressaltar una triple vessant del doctor Barceló: Els seus fills, els seus amics i els seus col·laboradors.³⁸⁻³⁹

Respecte als seus fills es va destacar que “*sempre els hi va exigir el màxim perquè a la joventut que no se li exigeix molt, rendeix després molt poc*”. En aquest sopar homenatge, el professor Pedro-Pons afirmà que la Reumatologia Espanyola tenia les arrels a Barcelona. Destacà la dedicació del doctor Barceló a l'estudi de la Reumatologia i afirmà que la seva contribució al desenvolupament i perfeccionament de l'especialitat havia sigut extraordinària, original i molt important.⁴⁰

JUBILACIÓ

Per imperatiu de l'edat, al 1980, el doctor Pere Barceló i Torrent, es va jubilar com a director del Centre Nacional de la Lluita Contra les Malalties Reumàtiques. Amb ocasió del V Simposium Reumatològic Internacional, celebrat al 1980 a Barcelona, el doctor Barceló i Torrent fou objecte d'un sentit i emocionat homenatge per més de dos-cents especialistes.

El ministre de Sanitat i Seguretat Social, don Juan Rovira Tarazona va imposar al doctor Barceló la Gran Cruz de Alfonso X el Sabio, en reconeixement a la seva fecunda i dilatada labor en el camp de la Reumatologia. Segons el propi doctor Barceló i Torrent, en els seus 47 anys d'activitat professional havia atès a més de vuitanta mil malalts, *no visites, sino malalts, vuitanta mil persones*.

Al 1980 a la Clínica Plató figuraven com Cap del Departament de Malalties Reumàtiques el doctor Pere Barceló i Torrent i com metge agregat, el seu fill, el doctor Pere Barceló i García. Al 1982 pare i fill van publicar una monografia *La Artrosis*⁴¹ última obra del doctor Pere Barceló i Torrent, qui quatre anys després, el 4 de febrer de 1984, moria. La premsa va subratllar que la Medicina havia perdut un destacat professional i un home de ciència.

Manuel de Fuentes Sagaz - Juan Carlos González Casanova

Tenia 74 anys i durant la seva dilatada vida professional es va distingir com un dels més destacats especialistes en reumatologia, amb un merescut prestigi internacional. Va deixar una profunda petjada a casa nostra, amb la creació del primer hospital d'Espanya dedicat exclusivament al tractament de les malalties reumàtiques.⁴²

A la seva esquela van figurar els següents títols: Director honorari del Hospital de les Malalties Reumàtiques i C.N.L.E.R. President d'Honor de la Sociedad Española de Reumatismo. Expresident de la Lliga Internacional contra les Malalties Reumàtiques I.L.A.R. Expresident de la Societat Catalana de Reumatologia, Membre d'Honor de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Moscou.

Es pot concloure que la història de la vida i de les aportacions del Professor Barceló és meritòria de una tesi doctoral que valori amb deteniment totes les seves contribucions a la Reumatologia. L'obra del doctor Barceló i Torrent continua en el seu fill Pere Barceló i García i en el metges que es van formar al seu costat i que han sigut i són responsables de diversos centres reumatològics.

NOTES

1. Vida Docente: *Premios extraordinarios*. La Vanguardia, 29-X-1933, página 9.
2. Cursos y Conferencias: *El veri d'abella en el tractament de les àlgies*. La Vanguardia, 1934, 1 de octubre. Página 9.
3. Cursos y Conferencias: *Cirrosi de Cruvelhier-Baumgarten*. La Vanguardia, 1934, 17 de octubre. Página 8.
4. Noticias: ACTAS, 1943, 2(7): 8
5. Información: *Cursos monográficos de ampliación de estudios*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1945; 1: 63-64.
6. *Cálido homenaje al doctor Barceló Torrent*. La Vanguardia, 8 de marzo de 1980, pág. 4
7. Información: *II Curso de enfermedades reumáticas*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1952; 4: 327-331
8. Academia de Ciencias Médicas: *Primera lección del cursillo sobre Enfermedades Reumáticas*. La Vanguardia, 27 de mayo de 1943, página 6.
9. Convocatoria: *Academia de Ciencias Médicas, Tratamiento del dolor lumbo-sacro ilíaco*. La Vanguardia, 10 de junio de 1943, página 8.
10. Convocatorias: *Academia de Ciencias Médicas, Espondilitis tífica*. La Vanguardia, 14 de diciembre de 1943, página 11.
11. Convocatorias: *Academia de Ciencias Médicas. Estudio de las pequeñas articulaciones intervertebrales. Patología de las mismas*. La Vanguardia, 13 de enero de 1944, página 13.
12. Françon, F.: *Crítica de libros. Patología de las pequeñas articulaciones intervertebrales*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1958; 7: 543.
13. Convocatorias: *Academia de Ciencias Médicas. Tratamiento de los reumatismos. Tratamiento de las atroñas deformantes y de la espondilosis deformante*. La Vanguardia, 14 de mayo de 1944, página 15.
14. Revista de libros: *P. Barceló Reumatismos vertebrales*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1945; 1: 359-360

Centenari del naixement d'un capdaverer de la reumatologia, el doctor Pere Barceló i Torrent (1910-1984)

15. Cirera Voltà, R.: *Las Artritis en la práctica moderna*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1945; 1: 418-419.
16. Pedro Pons, A., Barceló, P.: *El síndrome de la degeneración aislada discal*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1946; 1: 561-574
17. Vilaseca, J. M., Barceló, P.: *Patología de las pequeñas articulaciones intervertebrales*. Editorial SALVAT, 1946, de 131 páginas.
18. Bastos Ansart, M.: *Revista de libros, Patología de las pequeñas articulaciones intervertebrales*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1947; 2: 116
19. Cifra: *Nombramiento de Jefes de Luchas sanitarias*. La vanguardia 20 de abril de 1955, página 4.
20. Hernando, T.: *Acción y efectos fisio-farmacológicos de los corticoides*. ACTAS, 1964; 18: 161-179.
21. Barceló, P.: *Consideraciones sobre los corticosteroides en terapéutica reumatológica*. ACTAS, 1964; 18: 210-221.
22. Barceló, P.: *Recientes conceptos etiopatogénicos del reumatismo articular degenerativo o artrosis*. ACTAS, 1966; 20: 181-199.
23. Pedro-Pons, A.: *Patología y Clínicas Médicas. Tomo III, capítulo I: Enfermedades del Aparato Locomotor*. Editorial SALVAT, 1970.
24. Logos : *Tres enfermedades, verdaderas plagas para la sociedad: las mentales, las cardiovasculares y las reumáticas*. La Vanguardia 22 de marzo 1969 pág. 6
25. Barceló P.: *Prólogo del libro Reemplazos articulares en las enfermedades reumáticas*. Salvat Editores S. A., 1979.
26. *Doctor Swanson "El nivel de la cirugía ortopédica en España es muy bueno*. La vanguardia, 2 de abril de 1974, página 33.
27. La Vanguardia 2 de abril de 1974, pág. 33
28. Información: *Fundación de la "Sociedad Española de Reumatismo"*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1948; 2: 459-460.
29. Carmen Salvador: *Dr. Pere Barceló García*. Los Reumatismos, jul-ago 2007.
30. Información: *Sociedad Española de Reumatismo*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1956; 6: 513-514.
31. Información: *Sociedad Española de Reumatismo*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1960; 8: 591.
32. Editoriales: *El II Congreso Europeo de Reumatología*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1951; 4: 192
33. Editoriales: *El premio Nobel de Medicina 1950*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1951; 4: 43.
34. Barceló, P.: *Cortisona (compuesto E) y ACTH en el tratamiento de ciertas enfermedades reumáticas. Estado actual de la cuestión. Resultados de la experiencia personal*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1951; 4: 61-85.
35. Pujol, F: *Pere Barceló entre el bien dolor y el bien comer*. La vanguardia, 7 de marzo de 1980.
36. Información: *Distinciones al Dr. Barceló*. Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares, 1956; 6: 362.
37. Noticiero: *Distinciones al doctor Barceló*. ACTAS, 1968; 22: 100.
38. La Vanguardia, 6 de mayo de 1964, página 6.
39. Noticia: *Concesión de condecoraciones por el Jefe del Estado*. La Vanguardia, 31 de marzo de 1968, página 6.
40. *Homenaje y reconocimiento al prestigioso reumatólogo doctor Don Pedro Barceló*. La Vanguardia, 30 de noviembre de 1968, pág. 29.
41. Barceló Torrent P., Barceló García P.: *La Artrosis*. ANCORA S.A., Barcelona 1982.
42. *Fallecimiento del conocido reumatólogo Pedro Barceló*. La Vanguardia 5 de febrero de 1984, página 20.

Pere Barceló i Torrent (1910-1984)